

Redigeret af Anders Mørkbak Bruun

ERHVERVSJURA

FOR LIDT MODSTAND TIL SVINDLERE

KRIMINALITET: Justitsministeriets nye aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi frem til 2015 indeholder ikke ét ord om at styrke kampen mod økonomisk kriminalitet. Der er ellers belæg for at hævde, at en øget indsats fra politiets og anklagemyndighedens side ville virke.

LARS BO LANGSTED
professor,
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

erhverv@jp.dk

Selvom det heldigvis hører til undtagelsen, sker det desværre stadig alt for tit: sager hos politi og anklagemyndighed, der ikke falder inden for et "satsningsområde", får lov at ligge endda meget længe.

Det sker heller ikke så sjældent, at politiet afviser anmeldelser om sager vedrørende mulig eller endda sandsynlig økonomisk kriminalitet med ordene: »det er et civilretligt spørgsmål«, eller i samme boldgade: »det kan godt være, at du synes, at du er blevet bedraget, men du har jo selv skrevet under på aftalen«.

Især det sidste er tæt på hovedrystende – det er jo sådan set kernen i et bedrageri: man bliver narret til at indgå en tabsforvoldende aftale.

Spørger man landets kura- torer, om de bliver modtaget med åbne arme og stor interesse fra politiets side, når de forsøger at anmelde en fallent for økonomisk kriminalitet – er svaret ikke blot benægtende, det ledsages af en skraldlatter.

Når jeg nu igen (og alt for tit, vil nogen sikkert tænke) tager emnet op, er det fordi der desværre ikke synes at være sket en bedring, ligesom der desværre heller ikke øjnes nogen forbedring i den kommende tid.

Justitsministeriet har således netop annonceret den nye flerårsaftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi for 2012-2015.

Det er naturligvis godt, at ikke blot regeringen, men også Venstre, Dansk Folkeparti og de Konservative er enige om økonomien for denne del af retssystemet. Det er imidlertid ikke så godt, at den ikke rummer et eneste ord om, at indsatsen mod økonomisk kriminalitet skal styrkes.

Bandeindsatser, udsatte boligområder, tilrejsende udenlandske kriminelle og organiseret indbrudskriminalitet, hjemmestøverier mv., tværgående indbruds- enhed, nogle få nye politi- stationer, styrkelse af PET, bande *task force* mv. nævnes alt sammen eksplicit, og der afsættes ganske mange millioner til disse formål.

Pressemeddelelsens næst- sidste afsnit nævner herefter: »Politiet gennemfører samlede effektiviseringer på 248 mio. kr. i 2012 stigende

til 489 mio. kr. i 2015«.

Dette pakkes naturligvis ind i nydelige ord om fortsat løbende tilpasning af den politifaglige indsats, men kan ikke skjule, at hovedbudskabet synes at være, at der kan fortsættes med uændret eller ligefrem styrket økonomi på de nævnte "satsningsområde", medens de øvrige områder kommer til at »effektiviseres« uden blodgørende nye puljer.

Man kan slet ikke være uenig i, at de nævnte områder rent faktisk er områder, der er problematiske, og at det er vigtigt for samfundet med en god politiindsats her. Det er også givet, at man ved politi og anklagemyndigheden er nødt til at prioritere sine ressourcer, da disse i sagens natur ikke kan være ubegrænsede.

Problemet opstår ved den uheldige alliance mellem tilsyneladende manglende politisk bevågenhed (som udtrykt gennem flerårsaftalen) på dette område og det forhold, at sager om økono-

misk kriminalitet ofte kan være store, tunge og vanskelige at efterforske.

I det omfang de individuelle resultatkontrakter for det overordnede personale endvidere måtte medinddrage mængden af behandlede sager, vil der således kunne være flere incitament, der trækker i samme retning, når der skal prioriteres: nemlig væk fra sager om økonomisk kriminalitet.

Problemet med denne manglende prioritering er ikke kun et spørgsmål om, at man så får lidt færre sager i retten.

I det omfang der måtte være en generalpræventiv effekt af de førte sager – det vi sige, at det virker afskrækkende på andre, der kunne tænkes at begå bedrageri og anden økonomisk kriminalitet, når de ser, at der rent faktisk rejses tiltaler og afsiges fældende domme i disse sager – ja, så øges mængden af tilfælde af økonomisk kriminalitet oven i købet.

Meget apropos har Justits-

ministeriets forskningskon- tor lige afgivet en rapport til det siddende konkurrence- lovsudvalg, der bl.a. er blevet bedt om at vurdere, »om indførelse af fængselsstraf vil kunne bidrage til en styrket håndhævelse af konkur- rencelovgivning i kartel- sager«.

Det tjener udvalget til ære, at det på dette område har bedt om bistand for Justitsministeriets Forsknings- kontor, således at betæn- ningen fra udvalget til sin tid kan blive afgivet på så solidt et grundlag som muligt.

Rapporten fra forskningskon- toret indeholder en gen- nemgang og en vurdering af en lang række undersøgelser og litteratur af den general- præventive virkning af sanktioner på området for økonomisk kriminalitet. Rapporten konkluderer:

»De konklusioner, der kan drages på baggrund af nær- værende litteraturstudie, er, at der er et vist belæg for, at en øgning af opdagelsesrisi-

koen har en generalpræven- tiv effekt, mens der ikke foreligger et tilstrækkeligt sik- kert empirisk grundlag for at kunne drage kriminalpoliti- ske konklusioner vedrøren- de den generalpræventive effekt af straffens streng- hedsstraf frem for bøder har det ikke været muligt at finde.«

Meget loyalt – og rigtigt – nævnes herefter, at manglen på empirisk bevis for en positiv effekt af at anvende fri- hedsstraf frem for bøder er en sådan effekt.

Det interessante i relation til den manglende satsning på området for økonomisk kriminalitet, når vi taler poli- titi og anklagemyndighed, er imidlertid, at rapporten – som citeret – peger på, at der er »et vist belæg« for, at en »øgning af opdagelsesrisi- koen har en generalpræventiv effekt«.

En øgning af opdagelsesrisi- koen forudsætter bl.a. en øgning af indsatsen inden for dette område fra politiets og anklagemyndighedens side.

Man kan derfor sige, at hvis politikerne måtte ønske at forbedre indsatsen mod økonomisk kriminalitet, kan man ikke konkludere, at en indførelse af nye eller strengere frihedsstraffe på dette område vil have nogen generalpræventiv effekt – men at der »et vist« empi- risk »belæg« for, at øgede midler og/eller en marke- ring af en øget indsats på dette område fra politiets og anklagemyndighedens side ville være gavnlig og effekt- fuld.

Om der måtte være et sådant ønske, vil det naturligvis kunne afspejles i den kon- krete udmøntning af flerår- saftalen, men er der ikke det, er der næppe den store udsigt til en bedring af situa- tionen.

»Desværre – det er vist en civilretlig sag.«

Stein Bagger, hovedperson i Danmarks nok mest kendte sag om økonomisk kriminalitet, ankommer til retten i Lyngby i selskab med en fængselsbetjent. Arkivfoto: Jens Dresling